

st 12/6, 19³⁰ hod.

Valtice

zámecká jízdárna

KONCERT HEJTMANA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

MARKÉTA KLAUDOVÁ

soprán

COLLEGIUM COLLOREDO

Jana Chytilová Anýžová

housle

Petra Čadová Machková

violoncello

Karel Fleischlinger

loutna

Barbara Maria Willi

cembalo a úvodní slovo

TOMÁŠ NETOPIIL

umělecký vedoucí, barokní housle

program

Marco Uccellini (1603–1680)

La Bergamasca

Sonate, arie et correnti, op. 3

Georg Friedrich Händel (1685–1759)

Piangerò la sorte mia / Naříkám nad svým osudem

árie Kleopatry z opery Giulio Cesare HWV 17

Georg Muffat (1653–1704)

Sonáta D dur

Georg Friedrich Händel

Amore è qual vento / Láska je jako závan větru

árie Dorindy z opery Orlando HWV 31

Heinrich Ignaz Franz Biber (1644–1704)

Passacaglia

Jean-François Dandrieu (1682–1738)

Sonáta g moll č. 3, op. 1

Adagio – Allegro – Adagio – Giga

Michel Pignolet de Montéclair (1667–1737)

kantáta Le Retour da la Paix / Návrat míru

*Dans les maux qu'une affreuse guerre / V utrpení,
které krutá válka zrodila*

*O ciel! La fureur qui les guide / Ó nebesa! Zuřivost,
která je vede*

Mais quel éclat soudain! / Jaká to náhlá záře!

Que les guerrières trompettes / Odložme válečné trubky

Milí přátelé krásné hudby,

letošní ročník festivalu má podtitul *Metamorfózy: Czech Smetana!* a připomíná 200. výročí narození tohoto klasika. Jedna z metamorfóz se přitom uskuteční i dnes večer, kdy se náš přední dirigent Tomáš Netopil „promění“ v houslistu. Doprovodí ho sopranistka Markéta Kloudová spolu se souborem Collegium Coloredo. Jejich interpretace barokních skladeb jistě osloví každého z nás.

Chtěl bych poděkovat všem umělcům, organizátorům, starostkám a starostům festivalových měst a samozřejmě i Vám, návštěvníkům tohoto skvělého festivalu. Bez Vás všech by nebylo možné dosáhnout magické atmosféry, která tyto koncerty provází.

Užijme si dnešní večer.

Jan Grolich
hejtman Jihomoravského kraje

Metamorfózy baroka

Collegium Colloredo vzniklo před několika lety v Kroměříži, která byla v 17. století místem mísení evropských stylů hudby, místem setkávání a rozvoje. Zájem o světový vývoj je pro baroko, kdy nebylo možné cestovat letadlem, paradoxně velmi typický. Prostředníkem dění byli cestující hudebníci. Poznávali a slyšeli různé kompoziční i interpretační styly v různých zemích, a každý z nich jim rozuměl jinak. Tak vznikaly přirozené stylové metamorfózy, které můžeme vnímat i na dnešním koncertě. Italský houslový virtuos **Marco Uccellini** je zástupcem typicky italského vývoje, **Jean-François Dandrieu** a **Michel Pignolet de Montéclair** reprezentují protipól, kterým je francouzský styl, a **Georg Friedrich Händel**, **Heinrich Franz Ignaz Biber** a **Georg Muffat** tvořili syntézu těchto dvou protipólů a skládali ve smíšeném, velmi osobitém stylu.

Díky našemu obsazení je koncert zaměřen hlavně na virtuózní houslovou literaturu, která vznikala mezi Vídní a Kroměříží z pera Georga Muffata a Heinricha Franze Ignaze Bibera. Přímá konfrontace slavné Muffatovy *Sonáty D dur* a Biberovy *Passacaglie* ukazuje na rozdíly osobností obou skladatelů: zatímco Muffat byl intelektuál a zkomponoval dílo, ve kterém vystavěl celý hudební kosmos na rafinovaně prokomponovaných figurách o čtyřech tónech, Biberova tvorba je intuitivní a vychází z efektů, které dokážou vytvořit smyčcové nástroje. Uccellini před Muffatem a Biberem udával tón specifickou svobodou a novými účinky houslové tvorby, a právě Biber je jeho jakýmsi „rozpuštěným duchovním synem“.

Se stejnou dramatičností, ale s usazenějším smyslem pro formu tvoří Händel, který divokost italského stylu transformuje do ryziho, jasného výrazu vybrané emoce. To je velmi zřetelné v obou áriích dnešního večera – v Kleopatřině zklamání ze zrady i v bizarními běhy znázorněné bláznivosti lásky dle Dorindy.

Zatímco italskou operou inspirované Händelovo operní dílo se pokaždé vyznačuje vysokou mírou dramatičnosti, francouzská

operní tvorba má pověst spíše umírněnou. Montéclairovo volání po míru a skončení války tento stereotyp překračuje: jeho příběh o hrozivých utrpeních války a nutnosti návratu míru si pohrává s poměrně dramatickými změnami tónu a rychlosti, a je tím velkou francouzskou metamorfózou italských inspirací v pařížském hudebním světě.

Doufám, že metamorfózy francouzské, italské, moravské a německo-anglické hudby otisknou své blahodárné formy do tvářností našich duší!

Barbara Maria Willi

Foto: Jiří Sláma

Sopranistka **Markéta Kloudová** se narodila v Brně do hudební rodiny; začínala ve sboru Kantiléna a poté účinkovala v mnoha představeních Národního divadla Brno jako členka dětského sboru. V roce 2014 se zúčastnila Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech, kde obdržela dvě zvláštní ceny za interpretaci. V roce 2018 úspěšně zakončila své magisterské studium na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 2016 pravidelně hostuje ve většině českých divadel: Národní divadlo v Praze (Pamina, Servilie, Barena), Divadlo J. K. Tyla v Plzni (Ilia, Ottavia), Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě (Servilia, 1. žínka), Slezské divadlo Opava (Hraběnka Almaviva) a účastní se mnoha festivalů (Smetanova Litomyšl, Hudba Znojmo, Janáčkův máj, Zlatá pecka, náš festival ad.). Je stálou členkou souboru Czech Ensemble Baroque, který se zabývá autentickou interpretací staré hudby, zpívá v souboru Drei Engel. Pravidelně spolupracuje s mnoha orchestry (AKAMUS, L'armonia Terrena, Česká filharmonie, Czech Virtuosi,

Filharmonie Brno, Filharmonie B. Martinů Zlín) a respektovanými dirigenty (M. Minkowski, A. Liebreich, J. Kyzlink, Z. Klauda, J. Klecker, R. Kružík ad.).

Za roli Hraběnky v inscenaci Figarovy svatby Slezského divadla Opava se v roce 2020 dostala do širší nominace cen Thálie. Ve Figarově svatbě, tentokrát v roli Zuzanky, debutovala v nové produkci Aalto Theater v německém Essenu. Jejím nejnovějším operním úspěchem je role Blaženky ve zbrusu nové inscenaci Smetanova Tajemství, v níž před pár týdny zazářila v pražském Národním divadle.

Collegium Colloredo svým jménem odkazuje na významnou postavu kroměřížských dějin – Antonína Theodora, hraběte Colloredo-Waldsee, který byl prvním olomouckým arcibiskupem a pozdějším kardinálem. Orchester tvoří čeští virtuózní interpreti, které dohromady svedla láska k barokní hudbě, genius loci Kroměříže i obdiv k nepřebernému bohatství slavného hudebního archivu tamního arcibiskupského zámku. Collegium Colloredo je rezidenčním souborem respektované Letní hudební akademie Kroměříž, kterou před sedmi lety založil Tomáš Netopil a která je milým partnerem našeho festivalu.

Jana Chytilová Anýžová vystudovala housle na Konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži, HF JAMU, absolvovala roční studium na Staatliche Hochschule für Musik v Trossingenu a tamtéž následovalo řádné studium barokních houslí u Antona Steckera. Mistrovské kursy s osobnostmi jako R. Podger, J. Holloway, S. Ritchie, R. Gwilt nebo L. U. Mortensen dále prohloubily její zájem o barokní hudbu.

Již za studií se začala věnovat koncertní činnosti v českých i zahraničních souborech, jako jsou Concerto Köln, Die Kölner Akademie, L'arte del Mondo, Ensemble 1700, Capella Coloniensis, Capella Augustina, Ensemble Tourbillon, Deutsche Händel Solisten, Musica sacra Basel, La Cetra Basel. Nyní spolupracuje pravidelně se soubory Collegium 1704, Musica Florea, Ensemble Inégal či Czech Ensemble Baroque. Hraje v Quartetto Eisenberg věnujícím se hlavně tvorbě z období klasicismu a je zakladatelkou souboru Cadenza Ensemble, který se věnuje především hudbě raného baroka.

Petra Machková Čadová započala svá studia hry na violoncello u Iva Rajniše, pokračovala na konzervatoři a JAMU v Brně, dále pak na Hogeschol voor de Kunsten v Utrechtu a soukromě u Gottfrieda Greinera. Je finalistkou soutěže Gaspara Cassadó v Tokiu a laureátkou soutěží Letních škol barokní hudby v Kelči a Holešově. Stala se vyhledávanou interpretkou, spolupracuje s významnými umělci a soubory současné hudební scény (Musica Figuralis, Ensemble Colorado, Ensemble Damian, Musica Florea, Solamente Naturalis, Musica Aeterna, atd.). Kromě našeho festivalu vystupovala na Pražském jaru, Smetanově Litomyšli, Haydnových hudebních slavnostech, Svatováclavském hudebním festivalu, Olomouckých barokních slavnostech, Festivalu Baroko, v Opeře Schratzenbach či na festivalu Petera Dvorského. Zapojila se do projektu Otevřená věda pod záštitou Akademie věd České republiky. Je koordinátorkou programu Erasmus+ na základní umělecké škole Litovel a vyučuje na Konzervatoři Evangelické akademie v Olomouci. Podporuje vzdělávání na poli historicky poučené interpretace, úzce spolupracuje s Accademia di Arti Antiche ResonArs Assisi. Se svým teamem Erasmus+ byla nominována na prestižní cenu EITA – European Innovative Teaching Award. Je chovatelkou koní.

Karel Fleischlinger je vyhledávaný hráč na renesanční, barokní a romantické kytary, vihuelu, loutnu, arciloutnu a theorbu. Vystudoval hru na kytaru na konzervatoři v Pardubicích ve třídě Stanislava Juřici, poté absolvoval výmarskou Vysokou hudební školu Franze Liszta pod vedením Rolanda Zimmerera. Kromě bohaté koncertní činnosti doma i v zahraničí vytvořil řadu rozhlasových i CD nahrávek. Od roku 1991 koncertuje s komorním souborem Lenz-Trio ve složení flétna (Susanne Oehler), violoncello (Torsten Oehler) a kytara. Hraje také v kytarovém kvartetu PF Guitar Quartet, Romantic Guitar Duo s Janem Tuláčkem, spolupracuje s Brno Contemporary Orchestra a s řadou dalších umělců a souborů. Vyučuje kytaru na Základní umělecké škole v Blansku a na konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži. Jako loutnista je čerstvým absolventem katedry varhanní a historické interpretace HF JAMU.

Barbara Maria Willi je inovativní cembalistka a sólistka na kladívkový klavír, varhanice, pedagožka, dramaturgyně, hudební vizionářka a v neposlední řadě výtečná moderátorka. Jako děkanka Hudební fakulty JAMU posunuje obzory hudebního oboru. Díky její soustavné práci získává katedra varhanní a historické interpretace, kterou založila, stále větší mezinárodní uznání. Od roku 2017 je prominentní hostující profesorkou na Univerzitě umění v nizozemském Haagu. Jako česká občanka s polskými a německými kořeny přináší do Brna pestrost a kvalitu evropského kulturního prostoru. Jako prezidentka Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka, jako pedagožka Letní hudební akademie Kroměříž nebo Mezinárodních interpretačních kurzů JAMU podporuje ročně stovky mladých talentů z celého světa.

V průběhu své mezinárodní kariéry získala řadu ocenění, vystoupila na slavných podíích, jakými jsou například Dvořákova síň pražského Rudolfiny, sál Essenské filharmonie nebo vídeňský Konzerthaus. Koncertovala na festivalech Pražské jaro, Osterfestspiele Baden-Baden a v rámci komorní řady opakovaně v Berlínské filharmonii. Její dramaturgie pro náš festival jsou nápadité a provokativní (například Kouzlo čísel, Velcí skladatelé a jejich (ne)přátelé, Domov můj i loňské Mezi Kroměříží a Vídní). Již 21 let je garantkou, dramaturgyní a moderátorkou úspěšného abonentního cyklu koncertů staré hudby „B. M. Willi uvádí...“ Přináší nové úhly pohledů do hudebního vnímání (je např. autorkou generálbasové detektivky *Generálbas aneb kdo zavraždil kontrapunkt?*) a často překvapí svými osobitými interpretacemi.

Tomáš Netopil, který se dnes představí jako vynikající houslista, je jedním z celosvětově nejžádanějších českých dirigentů. Je hlavním hostujícím dirigentem České filharmonie, zakladatelem a uměleckým ředitelem Letní hudební akademie Kroměříž a od sezóny 2025/2026 nastoupí jako šéfdirigent a umělecký ředitel k Symfonickému orchestru hl. m. Prahy FOK. Deset let působil jako generální hudební ředitel Aalto Musik Theater a Philharmonie Essen (2013–2023).

Tomášovy operní inscenace v této sezóně zahrnují Janáčkovu Její pastorkyni ve Staatsoper Hamburg a Dvořákovu Rusalku v pražském Národním divadle, stejně jako koncerty s orchestrem Frankfurtské opery či s orchestrem Tyrolského zemského divadla. Mezi další symfonická angažmá patří koncerty s Nizozemskou rozhlasovou

filharmonii (Netherlands Radio Philharmonic Orchestra), návrat k Janáčkově filharmonii Ostrava či k Orchestre Philharmonique de Monte Carlo.

Je uměleckým ředitelem úspěšné mezinárodní Letní hudební akademie Kroměříž, kterou založil v roce 2018 a která studentům nabízí jak výjimečnou uměleckou výuku, tak možnost setkat se a spolupracovat s předními zahraničními hudebníky.

Mezi významné operní spolupráce Tomáše Netopila se kromě řady inscenací v Aalto Musiktheater Essen řadí jeho účinkování v Saské státní opeře v Drážďanech, ve Vídeňské státní opeře, v Nizozemské opeře, ve Velkém divadle v Ženevě, v Hamburské opeře či v opeře pražského Národního divadla, kde působil i jako šéfdirigent.

Na koncertních pódii se Tomáš Netopil představil v čele mnoha renomovaných orchestrů, kromě Essenské a České filharmonie jsou to např. Orchestre National de France, Vídeňští symfonikové, Orchestre Philharmonique de Monte Carlo, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, BBC Symphony Orchestra, Sinfonia Varsovia, orchestr curyšské Tonhalle, Orchestre de Paris, London Philharmonic Orchestra, Netherlands Radio Philharmonic Orchestra či Orchestra RAI Torino. Nahrává vysoce ceněná CD pro labely Supraphon, OehmsClassics, Radioservis či Dynamics.

Tomáš studoval hru na housle na konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži a dirigování na Akademii múzických umění v Praze. Dále ve studiích pokračoval na Královské Akademii ve Stockholmu u profesora Jormy Panuly a na letní hudební škole v americkém Aspenu, kde v roce 2003 a 2004 získal hlavní cenu Americké dirigentské Akademie a kam se pravidelně vrací jako hostující dirigent. V roce 2002 zvítězil na dirigentské soutěži Sira George Soltiho ve Frankfurtu nad Mohanem.

Ve volném čase rád pilotuje malá letadla.

Na našem festivalu v loňském roce s mimořádným úspěchem debutoval s legendárním orchestrem dobových nástrojů Concentus Musicus Wien, v letošním ročníku se 20. 6. v brněnském Besedním domě jako dirigent ujme Bendova melodramu Medea s Czech Ensemble Baroque a Zuzanou Stivínovou v titulní roli.

Foto: Marco Berggreve

Piangerò la sorte mia

sì crudele e tanto ria
finché vita
in petto avrò.
Ma poi morta d'ogn'intorno
il tiranno e notte
e giorno
fatta spettro agiterò.

Amore è qual vento,

che gira il cervello,
ho inteso che a cento comincia
a farli godere,
ma a un corto piacere dà
un lungo dolor.

Se uniti due cori si
credon beati
gelosi timori li fan sfortunati;
se un core è sprezzato,
divien arrabiato,
così fa l'amor.

Naříkám nad svým osudem,

tak krutým a tak hořkým,
dokud v mých ňadrech
ještě život zbývá.
Ale jakmile umřu,
budu tyrana odkudkoli
dnem i nocí pronásledovat
jako duch.

Láska je jako závan větru,

který hlavou otáčí,
prý dobře začíná
a mnohé potěší,
avšak krátké potěšení
způsobuje dlouhou bolest.

Když se dva sejdou,
věří v požehnaný svazek,
však žárlivost a strach
se jich zmocní brzy.
Zrazené srdce se hněvá.
To dokáže jen láska.

Le Retour da la Paix

Dans les maux qu'une affreuse guerre

Enfante et répand sur la terre,
Fier démon des combats
reconois ta fureur
Ces mortels expirans
qui mordent la poussière ;
Ces longs ruisseaux de sang
et ces cris pleins d'honneur,
N'assouvissent-ils point
ta rage meurtrière ?
Mais non, tes barbares désirs
sont de faire régner l'injustice
et le crime ;
Et dans le couroux qui t'anime,
Nos plus funestes maux
font tes plus doux plaisirs.

O ciel !

la fureur qui les guide,

les rend plus que jamais
prodigues de leur sang
Arêtez inhumains !
Faut-il d'un fer perfide,
vous percer sans pitié,
L'un et l'autre flanc ?
Ah ! quelle est mon erreur ?
Et qu'osai-je entreprendre !
Puis-je espérer
de dessiller leurs yeux ?
Non, non, c'est un bienfait
que l'on ne doit attendre
Que de la main des Dieux.

Návrat míru

V utrpení, které krutá válka zrodila

a šíří na Zemi,
hrdý Marte,
přiznej svou zuřivost.
Což umírající smrtelníci,
kteří hryžou prach,
což ty potoky krve
a výkřiky naplněné hrůzou
tvůj vraždící hněv neukojí?
Ne, tvé barbarské touhy
nechávají vládnout
nespravedlnost
a vraždění:
A v hněvu, jímž se živíš,
se děje nejničivější zlo,
tvé největší potěšení.

Ó nebesa!

Zuřivost, která je vede,

je promarněnou krví
ještě povzbuzena.
Ustaňte, šílení!
Což musíte svá těla
navzájem proklát
zrádnými čepelemi?
Ach! Kde jsem chyboval,
a co jsem to dovolil?
Mohu doufat,
že prohlédnou?
Ne, takové požehnání
můžeme očekávat
jen z rukou božích.

Mais quel éclat soudain !

Que de traits de lumière,
De ce triste séjour,
écartent les horreurs !
Les Dieux,
touchez de nos malheurs,
Auraient-ils exaucé
mon ardente prière ?

Que les guerrières trompètes,

Les musètes, tour à tour,
dans ces aimables retraites,
Célèbrent cet heureux jour
Le bruit éfrayant des armes
ne fait plus couler nos pleurs:
Les Dieux,
d'un sort plein de charmes,
nous acordent les douceurs.
Que les guerrières trompètes,
La jeune et brillante Flore
nous comble de ses présens.
Céres, plus prodigue encore,
de moissons couvre nos champs.
Que les guerrières trompètes ...

Jaká to náhlá záře!

Jak v paprscích
světla mizí
hrůzy těchto
smutných dnů!
Že by se bohů
dotklo naše neštěstí
a vyslyšeli vroucí modlitbu?

Odložme válečné trubky

a chopme se dud,
oslavme příznivý den
v příjemném útočišti.
Už v nás nebude
hrozivé řinčení zbraní
vyvolávat pláč.
Laskavá božstva ať nám
dopřejí klid.
Odložme válečné trubky...
Mladá a krásná Flora
pro nás shromažďuje dary,
a ještě štedřejší Ceres
pokrývá naše pole příští sklizní.
Odložme válečné trubky...